

FAQ Människohandel och betänketid

Om betänketiden

Vad är betänketid?

Betänketid, ibland kallad reflektionsperiod, är ett tidsbegränsat uppehållstillstånd under en period om 30 dagar.

Om en person kan antas vara eller ha varit utsatt för människohandel eller människoexploatering, och personen saknar uppehållstillstånd (kan gälla både tredjelandsmedborgare och EU/EES-medborgare), kan han eller hon beviljas tillfälligt uppehållstillstånd för betänketid för att fundera över sin medverkan i rättsprocessen.

Vad är syftet med betänketiden?

Offer för människohandel har inte sällan blivit utsatta för allvarliga övergrepp och det kan därför krävas en tid i en lugn och trygg miljö för att brottsoffret ska kunna återhämta sig och fundera över sin situation och om han eller hon vill delta i en rättsprocess.

Ett uppehållstillstånd innebär att personen får en laglig rätt att vistas i Sverige under betänketiden, vilket underlättar personens möjligheter att få hälso- och sjukvård och insatser från socialtjänsten.

Vad händer efter betänketiden?

Om en person kommer fram till att han eller hon vill medverka i en brottsutredning kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas på minst sex månader. Detta för att personen ska kunna stanna kvar i Sverige för att delta i en brottsutredning eller i en rättegång. Det är i så fall förundersökningsledare som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Ansökan

I vilka situationer kan socialtjänsten ansöka om betänketid?

Socialnämnden kan ansöka när den av någon anledning antar att en person är eller har varit utsatt för människohandel eller människoexploatering. Det innebär att det kan räcka med en rimlig misstanke. Personen behöver också samtycka till att en ansökan görs. Om ansökan gäller ett barn behöver nämnden ta ställning vem som ska samtycka till att en ansökan görs.

Misstankar kan uppstå när någon söker stöd hos socialtjänsten, vid uppsökande verksamhet eller genom tips från exempelvis regionkoordinatorer, sjukvård, polis eller civilsamhälle. Förutom socialnämnden kan en förundersökningsledare också ansöka om betänketid.

Kan betänketiden förlängas?

I särskilda fall kan betänketiden behöva förlängas. En person kan till exempel behöva mer tid för återhämtning när han eller hon har utsatts för mycket traumatiska upplevelser eller står i ett starkt beroendeförhållande till gärningsmannen. Socialnämnden kan inte ansöka om en sådan förlängning utan det är bara förundersökningsledaren som kan göra det.

Vem fattar beslut om betänketid?

Det är Migrationsverket som fattar beslut om betänketid. I sitt beslut utgår Migrationsverket som huvudregel från socialnämndens bedömning.

Måste personen redan ha bestämt sig om medverkan i en rättsprocess?

Nej. Betänketiden finns för att personen ska få tid att ta det beslutet.

Behövs det en polisanmälan för att ansöka?

Det behöver inte finnas någon polisanmälan för att socialnämnden ska kunna ansöka om betänketid.

Vem inom socialtjänsten kan ansöka om betänketid?

Det är socialnämnden som formellt har rätt att ansöka om betänketid.

Socialnämnden kan delegera denna beslutsrätt till en enskild tjänsteperson, t.ex. en socialsekreterare, enhetschef eller annan befattningshavare inom socialtjänsten.

Vem som har beslutsrätt i en viss fråga framgår av nämndens delegationsordning (eller delegationsförteckning).

Om nämnden inte har delegerat beslutanderätten, måste beslutet fattas av nämnden själv vid ett sammanträde.

Vilken kommun kan ansöka?

Alla kommuner som uppmärksammar och misstänker att en person är eller har varit utsatt för människohandel eller människoexploatering kan ansöka om betänketid. I praktiken är det oftast den socialnämnd som har ansvaret för personens insatser, som exempelvis ekonomiskt bistånd eller skyddat boende, som ansöker om betänketid.

Läs mer under ”[Vilken kommun ansvarar för insatser](#)”.

Kan en kommun få ersättning för sina kostnader under betänketiden?

Ja, en kommun har rätt till ersättning från Migrationsverket för sådana kostnader som de har haft för insatser eller ekonomiskt bistånd. De kan även få ersättning för sina kostnader för vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

[Ansökan om statlig ersättning hos Migrationsverket](#)

Instruktion för ansökan om betänketid och ansökningsblankett finns hos Migrationsverket

[Ansökan om betänketid – Migrationsverket](#)

Insatser för personliga och ekonomiska behov

Vad innebär det för en person att få tillfälligt uppehållstillstånd för betänketid?

Att en person får uppehållstillstånd är en viktig del i stöd- och skyddsprocessen. Alla personer som vistas i Sverige kan ha rätt till ekonomiskt bistånd i en akut nödsituation samt rätt till viss vård. Men personer som har uppehållstillstånd för betänketid har större rätt till hälso- och sjukvård och större möjligheter att beviljas ytterligare ekonomiskt bistånd och andra insatser från socialtjänsten.

Vilken typ av hälso- och sjukvård har personen rätt till?

Personer som har fått uppehållstillstånd för betänketid har rätt till hälso- och sjukvård och tandvård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom regionen. Detta gäller även vid uppehållstillstånd för att delta i en rättsprocess.

Vad kan socialtjänsten göra vid en beviljad ansökan?

Inledningsvis behöver det förmodade brottsoffret få information om vad betänketiden innebär och vad som ska hända samt de rättigheter och olika möjligheter till stöd som finns.

Behovet av stöd, skydd och vård kan variera från person till person. För att personen ska få rätt stöd kan socialtjänsten behöva koppla in andra aktörer, till exempel hälso- och sjukvården och i vissa fall polis.

Vilken kommun ansvarar för insatser?

Det kan många gånger vara oklart vilken kommun som personen har starkast anknytning till då personer som har varit utsatta för människohandel eller människoexploatering kan ha flyttat runt och även själva kan vara osäkra på i vilken kommun som de har bott i.

Som regel ansvarar vistelsekommunen – alltså den kommun där personen befinner sig när behovet uppstår – för insatser. Det kan till exempel vara den kommun där personen bor på ett härbärke eller vistas i ett förvar.

Vilka insatser kan vara aktuella för den som fått betänketid?

Behovet av skydd och vård varierar från person till person. En samlad bedömning av iakttagelser och det förmodade brottsoffrets egen berättelse behöver därför alltid göras av socialtjänsten.

För att personen ska få rätt stöd kan socialtjänsten behöva koppla in andra aktörer, till exempel hälso- och sjukvården och i vissa fall polis. Den som är utsatt kan även behöva information om de rättigheter och olika möjligheter till stöd som finns.

Socialtjänsten kan behöva ge insatser i form av lämpligt boende. Om personen har varit utsatt för hot och våld kan ett skyddat boende vara en lämplig insats. I andra fall kan det räcka med andra former av tillfälliga boendelösningar.

Exempel på andra insatser som kan ges är kris- eller samtalsstöd, ekonomiskt bistånd, till exempel hjälp till utgifter för sjukvård och medicin samt hjälp med att få kontakt med andra myndigheter eller frivilligorganisationer.

Hur länge kan personen behöva insatser?

I samband med att ett uppehållstillstånd upphör att gälla kan den enskilde behöva få stöd för att få ett tryggt och ordnat återvändande till hemlandet. Stöd kan ges via det så kallade återvändandeprogrammet (ÅMP). Programmet erbjuder stöd som underlättar återintegrering i hemlandet. ÅMP drivs av Internationella Migrationsorganisationen (IOM) i Finland. Ansökan görs av regionkoordinatorerna mot människohandel. Kontakta regionkoordinator för mer information.

Var kan jag läsa mer?

En utförligare beskrivning av tillfälligt uppehållstillstånd för betänketid och vägledning till yrkesverksamma som kan komma i kontakt med personer som utsatts för människohandel hittar du i:

[Manual vid misstanke om människohandel. Jämställdhetsmyndigheten](#)

[Barn i internationell människohandel. Socialstyrelsen](#)

[Meddelandebladet Ansöka om uppehållstillstånd för betänketid vid människohandel eller människoexploatering](#)